

Beantwoording vragen fractie VVD over Warmtenet Rijswijk

Wat merkt de Rijswijker

- *Wat merken de inwoners en ondernemers die niet in Stervoorde of Hoekpolder wonen van deze bijdrage?*
Voorlopig nog niks. De bijdrage van de gemeente heeft tot doel om een begin te maken met de uitrol van het warmtenet in Rijswijk. In het Warmteprogramma Rijswijk 2025 zijn de buurten aangewezen waar een warmtenet de oplossing is om een buurt aardgasvrij te maken, tegen de laagst nationale kosten. Tot 2040 zijn dit met name de buurten ten westen van het spoor. Het nu aan te leggen warmtenet is qua omvang groot genoeg om alle inwoners en ondernemers in deze buurten ten westen van het spoor aan te sluiten. Deze inwoners en ondernemers kunnen op den duur dus ook gebruik maken van de investering in het warmtenet die we nu doen. We zijn gestart met een publiekscampagne over het aardgasvrij wonen. De corporaties starten met de gesprekken met de huurders over het verduurzamen van de woningen.
- *Op welke wijze kunnen bewoners van die wijken een aanbod van de gemeente verwachten over deelname aan het warmtenet?*
De gemeente brengt geen aanbod uit om aan te sluiten op het warmtenet. De afspraak met HVC is dat zij als publiek warmtebedrijf een aanbod uitbrengt. HVC heeft nu een aanbod gedaan aan de woningen van corporaties in het startcluster. Binnen dit startcluster zitten 184 particuliere woningen, zij zullen wel een aanbod krijgen van HVC. De overige particuliere woningen krijgen voorsnog geen aanbod.
- *Hoe eerlijk is het als inwoners van Rijswijk-Buiten of andere delen van Rijswijk al verduurzaamd hebben, en daarvoor geen middelen van de gemeente hebben ontvangen, en dat de inwoners in Rijswijk West wel worden geholpen? Wat is het oordeel van de wethouder over deze, in de ogen van de Rijswijkse VVD, oneerlijkheid?*
De woningen in RijswijkBuiten zijn aardgasvrij aangelegd en hebben niet te maken met kosten voor ombouw. De kosten om bestaande woningen die nu nog op aardgas zitten van het aardgas af te halen zijn hoog. Vandaar dat het Rijk ook diverse subsidies beschikbaar stelt om het voor bewoners betaalbaar te maken. Voor dergelijke grote maatschappelijke opgaven is het gebruikelijk dat de overheid het voortouw neemt en een bijdrage beschikbaar stelt. Om de kosten zo laag mogelijk te houden hebben we in het kader van het warmteprogramma uitgebreid onderzoek gedaan naar de alternatieve duurzame warmte alternatieve voor het aardgas tegen de laagste nationale kosten.

Dwang

In de voorwaarden aan deze bijdrage lezen we dat de gemeente de instrumenten van de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) zal inzetten.

- *Wordt de raad hiermee richting inzet van de Wgiw geduwd?*
Nee, de raad wordt daarmee niet richting een verplichting van de Wgiw geduwd. In het Warmteprogramma 2025 hebben we de inzet van de Wgiw voorwaardelijk, als een mogelijkheid, aangekondigd. De belangrijkste voorwaarde is dat de betaalbaarheid om aan te sluiten op het warmtenet geregeld is, ook voor de particuliere eigenaren van

woningen. De inzet van de Wgiw op termijn vergt een expliciet besluit van de raad door middel van het vaststellen van een wijziging van het omgevingsplan.

- *Waarom is deze afweging niet expliciet in het besluit opgenomen?*

De afweging is om meerdere redenen niet expliciet in het besluit opgenomen. De inzet van de aanwijsbevoegdheid Wgiw ligt nu niet voor als besluit. Het college heeft hiertoe dus geen voorstel voorbereid. Om de aanwijsbevoegd op termijn te kunnen inzetten moet eerst een uitgebreid en zorgvuldig voorbereidings- en besluitvormingsproces worden doorlopen, waar wettelijke eisen aan verbonden zijn, zoals participatie met inwoners en ondernemers en een onderbouwing van de haalbaarheid en betaalbaarheid.

- *Wat houden de instrumenten van de Wgiw precies in? Kan duidelijk worden gemaakt waaraan de raad zich committeert?*

In het voorliggende voorstel committeert de gemeente zich nog niet aan de inzet van de Wgiw. De Wgiw maakt het mogelijk dat gemeenten in het omgevingsplan gebieden aanwijzen die binnen een bepaalde termijn aardgasvrij moeten worden en overgaan op een duurzame warmtevoorziening. Binnen de wijken waar een warmtenet wordt aangelegd, hebben de eigenaren dan de keuze om, aan te sluiten op een warmtenet óf te kiezen voor een individuele elektrische oplossing (warmtepomp). Aan de inzet van de Wgiw zijn wettelijke verplichten verbonden. De gemeente moet aantonen dat de overstap haalbaar en betaalbaar is. Tussen het moment dat de gemeenteraad instemt met het aanwijzen van aardgasvrije buurten in het omgevingsplan en het moment waarom de aardgaslevering stopt, zit minimaal 8 jaar. Dit kan meer zijn als inwoners en ondernemers meer tijd nodig hebben om de overstap te maken. Op den duur kan het aardgasnet dan afgesloten en verwijderd worden. De achterliggende gedachte daarbij is het economisch niet haalbaar is om het aardgasnet in stand te houden voor een beperkt aantal aansluitingen.

- *Hoeveel gras voor de voeten van de volgende raad wordt hiermee weggemaaid?*

Het is geheel aan het volgende college en raad om een besluit te nemen over de inzet van de aanwijsbevoegdheid.

- *Hoe beoordeelt het college deze dwangmogelijkheid?*

Inzet van de Wgiw is op dit moment nog niet aan de orde. We zien dat het Rijk de randvoorwaarden op dit moment voor deze buurten in Rijswijk nog niet op orde heeft. Een voorbeeld daarvan is dat de betaalbaarheid voor de particulier niet gewaarborgd is met het huidige subsidiestelsel. Daar moeten dus nog stappen worden gezet. Mocht op termijn wel aan deze voorwaarden zijn voldaan, dan is de vraag legitiem of het economisch nog haalbaar is om het gasnetwerk voor een beperkt aantal huishoudens in stand te houden.

- *Is de raad voldoende geïnformeerd over deze consequenties?*

We hebben uw raad de afgelopen jaren een aantal keren via presentaties over de nieuwe wetgeving en het de ontwikkeling van het Warmteprogramma geïnformeerd over de aanwijsbevoegdheid. Op dit moment ligt er geen besluit voor over de inzet van de aanwijsbevoegdheid. Als dit aan de orde is, dan wordt de raad geïnformeerd over de bevoegdheden van de gemeente en de uitwerking van de wettelijke eisen die horen bij

het voorstel dat dan voorligt. Het gaat dan niet alleen om de Wgiw maar ook over de Wet collectieve warmte (Wcw).

- *Hoeveel bewoners van Rijswijk West willen vrijwillig overstappen op het warmtenet?*
We starten in de volgende fase van de voorbereiding van het warmtenet met een inventarisatie van de aansluitbereidheid. Het college heeft dit nog niet onderzocht. Deze vraag wordt aan inwoners voorgelegd als er concreet financieel aanbod ligt dat betaalbaar is. Het voorstel dat nu ter besluitvorming voorligt in de gemeenteraad is een stap om aansluiting op het warmtenet betaalbaar te maken. In de overleggen met individuele bewoners bewonersverenigingen over verduurzaming horen en zien we dat er bereidheid is om over te stappen op een warmtenet. Laat onverlet dat er ook aarzelingen zijn.
- *Wordt deze dwang nu impliciet als besluit door de raad genomen?*
Nee. De inzet van de aanwijsbevoegdheid vraagt om een wijziging van het omgevingsplan. Dat is in dit voorliggende voorstel niet aan de orde.
- *Hoe groot is de kans dat over twee jaar het argument is ‘u heeft twee jaar geleden gekozen om een bijdrage beschikbaar te stellen, dus nu moeten we dwang toepassen omdat we anders 7 ton kwijtraken’?*
Deze kans is niet aanwezig. De bijdrage van de gemeente staat geheel los van een mogelijke inzet van een aanwijsbevoegdheid.

Samenwerkingsverband

- *Op welke wijze wordt de raad betrokken bij de besteding van middelen van het samenwerkingsverband?*
De gemeentelijke bijdrage is voor het realiseren van het warmtenet. Als u instemt met de bijdrage, dan is dat een toezegging aan HVC. De middelen worden dan begin 2027 overgemaakt aan HVC. In de overeenkomst zitten enkele voorwaarden opgenomen waaronder de bijdrage wordt gegeven. De voorwaarden hebben onder andere te maken met het verkrijgen van subsidies en instemmen van andere partijen. In het voorliggende voorstel heeft de raad geen betrokkenheid meer in de besteding van de middelen. Mocht het warmtenet toch niet worden aangelegd, dan worden de middelen teruggestort op de rekening van de gemeente.
- *Op welke wijze heeft de raad ingestemd met deelname aan dit samenwerkingsverband?*
De raad heeft geen formeel besluit genomen met betrekking tot deelname aan de samenwerking tussen de partijen. Het college heeft diverse bevoegdheden in de Gemeentewet. Daarbinnen valt ook het aangaan van samenwerkingsafspraken en netwerkvormen. De raad is de afgelopen jaren op de volgende momenten geïnformeerd over de aanpak en de inzet voor de samenwerking:
 - Maart 2023 raadsinformatiebrief Start verkenning ontwikkeling warmtenet (RIB 23 025).
 - April 2023 informatieve raadsbijeenkomst Aanpak ontwikkeling warmtenet.
 - Juni 2023 raadsinformatiebrief Notitie keuze warmtebedrijf Ontwikkeling Warmtenet Rijswijk West (RIB 23 063).
 - Juli 2024 raadsinformatiebrief Voortgang haalbaarheid Warmtenet (RIB 24 054).

- November 2024 informatieve raadsbijeenkomst Update warmtenetten.
 - Februari 2025 RIB Verlengen intentieovereenkomst haalbaarheid warmtenet Rijswijk West (RIB 25 012).
 - April 2025 informatieve raadsbijeenkomst Warmteprogramma Rijswijk 2025.
- *Wie is gemandateerd voor het nemen van besluiten over 'het op te stellen aanbod?' (punt 1.3 van de SOK)?*
 Het is aan de eigenaar van het vastgoed om uiteindelijk akkoord te gaan met het aanbod en daarmee aan te sluiten op het warmtenet. Als college zullen wij wel blijven toetsen of het aanbod voldoet aan het criterium van betaalbaarheid vanuit de Wgiw. Het Rijk moet het haalbaarheids criterium nog definiëren. HVC stelt het aanbod op voor een kwadrant.
- *Wie heeft zeggenschap over de besteding van middelen van dit samenwerkingsverband?*
 Binnen de samenwerking is iedere partij zelf verantwoordelijk voor de besteding van de eigen middelen. Het publieke warmtebedrijf van HVC realiseert het warmtenet voor eigen rekening en risico inclusief het aansluiten van het vastgoed.
- *Hoe gaat u de raad hierover informeren?*
 De raad wordt via de begroting en de jaarrekening geïnformeerd en betrokken bij de uitvoering van de energietransitie en dus het warmtenet.
- *Wat is de juridisch basis van deze samenwerking?*
 Artikel 160, eerste lid, aanhef en onder e, van de Gemeentewet regelt dat het college bevoegd is te besluiten tot privaatrechtelijke overeenkomsten. Voor de duidelijkheid er wordt geen nieuwe entiteit opgericht om het warmtenet te realiseren. De samenwerking met HVC en de corporaties is, zoals vastgelegd in overeenkomsten. Deze wijze van samenwerken tussen gemeenten en andere partijen maakt het mogelijk om taken efficiënter uit te voeren.
- *Zijn er procedures van derden te verwachten over staatssteun?*
 De verwachting is dat er geen procedures van derden komen over staatssteun. Publieke warmtebedrijven verzorgen een zogeheten 'dienst van algemeen economisch belang' ('DAEB'). In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Wcw wordt de realisatie en exploitatie van collectieve warmtevoorzieningen gekwalificeerd als DAEB. Overheden mogen (onder voorwaarden) compensatie verstrekken aan ondernemingen die zijn belast met een DAEB. De steun van de overheden blijven ruim binnen deze voorwaarden.

Financiën

- *Als de gemeentelijk bijdrage niet wordt benut, gaan de middelen dan terug in de algemene reserve?*
 Als het warmtenet niet door HVC wordt gerealiseerd, dan wordt de bijdrage teruggestort aan de gemeente. Dit wil niet zeggen dat de gemeente deze middelen mag houden. Als wij dan geen verantwoording kunnen afgeven over de besteding van de middelen binnen de gestelde doelen van de SPUK CDOKE, dan zal het bedrag naar alle waarschijnlijkheid moeten worden teruggegeven aan het Rijk.

- *Sinds wanneer is bekend dat de CDOKE middelen dit jaar (2026) vrij zijn te besteden vanwege de gewijzigd manier van uitkering van een SPUK naar een decentralisatie uitkering?*

In de septembercirculaire 2025 van het Rijk is de gewijzigde manier van uitkering benoemd.

- *Waarom is dat niet bij de begrotingsbehandeling gepresenteerd, zodat de raad op dat moment een integrale afweging had kunnen maken?*

De investeringsbijdrage van de gemeente aan de financiering warmtenetten was ten tijde van het opstellen van de begroting nog niet bekend en daarmee niet in beeld.

Duidelijkheid met betrekking tot de opvolger van de SPUK CDOKE (hoogte bedrag en vorm van uitkering) is gekomen met de septembercirculaire 2025 van het gemeentefonds. Tijdens het opstellen van de conceptbegroting 2026 was deze septembercirculaire nog niet beschikbaar. Via een raadsinformatiebrief (RIB-25 091) is uw raad wel geïnformeerd over de belangrijkste uitkomsten van de septembercirculaire 2025, zodat deze informatie betrokken kan worden bij de behandeling van de begroting 2026-2029. Een voorstel tot besteding van de in de septembercirculaire beschikbaar gestelde decentralisatie uitkeringen in 2026 en verder (waaronder dus ook CDOKE 2026) volgt zoals gebruikelijk in de eerste helft van 2026, met een definitieve begrotingswijziging in de 1ste halfjaarrapportage 2026.

- *Sinds wanneer bent u op de hoogte dat de gemeente om een bijdrage wordt gevraagd? Wanneer heeft u de raad daarover geïnformeerd?*

Wij zijn sinds september in gesprek met HVC en de corporaties over een mogelijke bijdrage. Op 12 december 2025 hebben wij overeenstemming bereikt over de afspraken, onder voorwaarden van, goedkeuring van uw raad, de RvC's van de corporaties en de AVA van HVC. Op 20 januari 2026 heeft het college het besluit genomen om de raad een voorstel te doen om in te stemmen met een financiële bijdrage.

- *Hoe komt het dat de afgelopen jaren de CDOKE middelen niet volledig zijn benut?*

De belangrijkste reden hiervoor is dat in het eerste jaar (2023) in februari pas een officieel besluit werd genomen over het uitkeren van de CDOKE-middelen over 2023; op dat moment werd vanuit het Rijk een jaarlijkse bijdrage van € 1.1 mln. voor 2023, 2024 en 2025 toegezegd. Pas vanaf op dat moment konden we de formatie gaan opbouwen (energietransitie en verduurzamen maatschappelijk vastgoed). Het vullen van vacatures kost tijd, zeker in een tijd van schaarste waarbij alle gemeenten voor dezelfde opgave geschikt personeel zoeken. Op dit moment is de formatie nagenoeg ingevuld. Daarbovenop heeft het Rijk deze middelen geïndexeerd en in 2025 een aanvullend bedrag per gemeente toegekend uit niet-bestede middelen (€ 0.9 mln. bovenop de al toegezegde € 1.1 mln.). Dit bij elkaar genomen, betekent dat de CDOKE-middelen nog niet volledig zijn benut. Omdat deze uitvoeringsmiddelen in deze jaren zijn uitgekeerd als specifieke uitkering (SPUK) betreft het geoormerkt geld, en kon het ook niet aan een ander doel besteed worden. Deze resterende middelen mogen in overeenstemming met de voorwaarden van de SPUK dus nog wel besteed worden tot en met 2027.

- *Om hoeveel geld gaat het? Graag per jaar een overzicht van benut en onbenut CDOKE budget.*

Zie hieronder een tabel met daarin de ontvangsten en bestedingen per jaar. De jaarrekening 2025 wordt momenteel opgesteld. De bestedingen 2025 staan om die reden nog niet voor 100% vast. Onderaan de streep resteert er momenteel ruim € 700k. Deze resterende middelen mogen in overeenstemming met de voorwaarden van de SPUK besteed worden t/m 2027.

Jaar	Ontvangsten	Bestedingen	Verschil
2023	1.078 mln	0,797 mln	0.281 mln
2024	1.280 mln	1.187 mln	0,093 mln
2025	1.967 mln	1.600 mln	0,367 mln
	4.325 mln	3.584 mln	0,741 mln

- *Zou het niet beter zijn om die die middelen dit jaar in te zetten voor het opvangen van hogere kosten voor afvalverwerking? Immers, de verbranding van restafval levert warmte op voor HVC.*

De overgebleven CDOKE-middelen uit het verleden zijn niet in te zetten voor andere doelen en bestedingen dan personeel en onderzoek op gebied van klimaatbeleid en energietransitie. Het Rijk stelt de CDOKE-middelen ook in 2026 beschikbaar voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. De benoemde aanwending van de middelen is daarmee volgens het doel waarvoor het Rijk de middelen beschikbaar stelt.

- *Kunnen de toekomstige middelen van de CDOKE worden gebruikt voor echte verduurzaming i.p.v. ambtelijke capaciteit?*

Het is nog niet bekend hoe de CDOKE-middelen na 2026 mogen worden ingezet. De energietransitie is voor een deel een taak die belegd is bij de gemeenten. Dit is weer een extra taak die bij gemeenten is komen te liggen. Bij het klimaatakkoord in 2019 zijn daarom afspraken gemaakt over de vergoeding van deze extra taak. De CDOKE-middelen zijn dus volgens deze afspraak.

- *Hoe reëel is de omslagrente van 1% als de huidige rentestand op de kapitaalmarkt bij een 10-jaars Nederlandse staatslening 3% bedraagt?*

De omslagrente is een gemiddelde rekenrente waarmee een gemeente de rentekosten eerlijk en overzichtelijk verdeelt over haar investeringen en projecten. Een gemeente leent geld tegen verschillende rentes en op verschillende momenten. In plaats van voor elk project een aparte, ingewikkelde rente bij te houden, zegt het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) neem één gemiddelde rente en gebruik die voor alle investeringen en projecten. Dat maakt de begroting simpeler, stabiel en beter vergelijkbaar. De omslagrente is dus niet de echte rente die de gemeente momenteel bij de bank betaalt.

- *Als meer geld moeten worden geleend, hoe worden dan de extra rentelasten opgevangen?*

Als er meer geld moet worden geleend, dan worden de extra rentekosten via de omslagrente toegerekend aan de investeringen en projecten die de gemeente op de balans heeft staan.

- *Heeft u subsidie aangevraagd bij het Rijk, bijvoorbeeld voor extra budget bovenop de CDOKE voor het aardgasvrij maken van woningen en gebouwen? De einddatum voor indienen van aanvragen was 29 augustus 2025: zie: <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/cdoke/planfinanciering>*
 Wij waren bekend met deze mogelijkheid voor extra budget ten behoeve van de uitbreiding van de capaciteit. Wij voldeden op dat moment niet aan de voorwaarden om deze aan te vragen.
- *Zijn er subsidiemogelijkheden bij de Europese Unie?*
 Dit is in het voortraject bekeken. We hebben moeten concluderen dat er op dit moment geen subsidiemogelijkheden zijn bij de Europese Unie voor het ontwikkelen van een warmtenet.

Verduurzamingsprogramma

- *Wat bent u verder van plan te doen om extern geld binnen te halen voor de verduurzamingsopgave en het aardgasvrij maken van woningen?*
 Wij blijven rechtstreeks, en via de Energieregio Rotterdam-Den Haag, het Rijk voeden dat extra subsidie nodig is om de betaalbaarheid van de warmtetransitie te garanderen. Daarnaast blijven we alert op extra subsidiemogelijkheden om vorm te geven aan de verduurzamingsopgave en het aardgasvrij maken van woningen in Rijswijk.
- *Hoe blijft die verduurzamingsopgave betaalbaar voor de Rijswijkers? Dit mede in het licht van de miljoenen die worden gevraagd voor de verduurzaming van de Schilp.*
 De betaalbaarheid van de warmtetransitie is inderdaad een van de zorgen die wij hebben. Zoals wij al hebben geantwoord bij uw vorige vraag, blijven wij ons inzetten om de betaalbaarheid voor onze inwoners en die voor de regio bij het Rijk op de agenda te houden en geborgd te krijgen.
- *Wat is de stand van zaken van het verduurzamingsprogramma? Volgens 'RIB 23 054 over het programma verduurzaming gemeentelijk vastgoed' zou er nu een totale doorrekening liggen van de verduurzamingsopgave?*
 Er volgt nog een portefeuillestrategie met bijbehorende aanpak van de verduurzamingsopgave. Deze staat gepland voor Q4 2026.
- *Kunt u per regels aangeven wat de stand van zaken is van de planning zoals in die RIB is opgenomen op pagina 6?*
 - De Schouwburg: tot en met start uitvoering verduurzaming afgerond.
 - De Schilp: tot raadsbesluit investering afgerond.
 - Fase 1: afgerond.
 - Fase 2: onderhanden werk.
 - Fase 3: actuele beeld vastgoedportefeuille is bijgesteld en wordt verder uitgewerkt. Opstellen kernportefeuille: is onderdeel van de portefeuillestrategie.
 - Fase 4: de strategie voor de verduurzamingsaanpak is onderhanden werk. Overige categorieën van fase 4 volgen na afronden portefeuille strategie
 - Fase 5 en 6 volgen in Q3 en Q4 2026.

- *Ligt u, als u kijkt naar deze RIB, op schema?*
Nee kijkend naar het tijdspad in deze RIB ligt de planning niet op schema.

- *Is de wethouder wel voldoende in control over de totale verduurzamingsopgave?*
Ja, het college heeft grip over de verduurzamingsopgave.